

Landskap: *H. alland* Upptecknare: *Gunnilla Neänsön, Lund*  
 Härad: *Tömmersjö* Berättare: *Lotta Nilsson, Hättil*  
 Socken: *Brevared* Berättarens yrke: *fru*  
 Uppteckningsår: *1956* Född år *1874* i *Bögitt, Brevareds sv.*

*Tectiliernas användning. s. 1-2.*  
*Hemmets prydnade. s. 3.*  
*Väster i hushåll, läkekonsul o. magi. s. 4*  
*Klaka gubbar. s. 4.*  
*Krukväster. s. 4.*  
*Skimljöl. s. 4.*  
*Nå den nya tiden kom till bygden. s. 5-6*  
*Skis av stuga. s. 6.*  
 Hr.  
 G. 2085. fot. av beringshuset.  
 (eng. nr. VII: 3: 8.)

*N. No. 9.*  
*LUF 49.*  
*Delsoar i*  
*LUF 72*

*LUF 73*

ACC. N:R M. 14087:1

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

Något bordtäckte hade vi aldrig hemma. När vi åt hade vi ingen duk på, annars kunde där ligga en linneduk med flätning på tvären över slagbordet. Till fest hade man större, hopsydd linnedukar.

Märkningen gjordes i korsstyggn med rött och jag tror visst också blått garn. Det var bara hustruns initialer.

Förning hade man alltid med till begravning, bröllop och barndop. Det var sötost, vetekrans, ringar och småbröd. Det fanns ett särskilt slags förningskorgar, som var så vida att kransen fick plats i botten. I mitten lades småbröden. Korgen täcktes av en vanlig vit handduk. Man kunde också ha förningen på tennfat eller i träbunkar.

Husmor bar ut mat till höstfolket i stora kräs. Vid niotiden kom hon med daver - det var grynvälling, stuvad fisk och bröd,- och klockan tolv var det ärter eller grönkålssoppa. Alla åt direkt ur kruset, och när man var liten var det inte lätt att komma åt och sticka ner sin sked. Därför tyckte jag att det bästa målet var klockan fem, när vi fick kaffe, bröd, smör, ost och kött. Efter solringningen fick vi kvällsmat på gården.

Jag kan inte minnas att vi hade några dynor på bänkar och stolar i mitt hem.

I sängen låg halmen lös, och därpå låg ett tvärrandigt nöthårstäckte, med lin i varpen. Lakanen var mest bara småstumpar. Långkudden gick tvärs över sängen, som alltid var avsedd för två. Över sig hade man dynevar och bölstrar, och på sommaren var utan fjäder. Mormors säng var av utdragstyp och bäddades högt på dagen. Utdragssoffor med trälock förekom också.

ACC. N:R M. 14087:2.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

---

Till jul satte mormor upp målade bonader och julark, och så ginge vi med ett ljus i kring och läste på väggarna. Hangkläden var där också, och ovanför bordet satt en duk i taket, en köpt sidenduk med blomstermönster. På bordet stod en mässingsstake och alla ungarnas julahög. Där var tre-fyra sorters bröd, och vete i toppen. Det fick inte röras på hela julen. Mormor hade inte halm på golvet, men det var annars vanligt.

Hos mormor var där köpegardiner med både kappa och luftter. I stället för rullgardiner hade vi jalousi med ett målat mönster på. De köptes av knallar-  
na. På 80-talet började man med trasmattor på golven, vävda i fyrskäft och randiga på vanligt sätt. Hemma togs både mattor och gardiner bort efter jul, för då skulle där spinnas och slöjdas i stugan. Far gjorde själv både harvar och årder av trä, men bara för eget bruk.

Mors brudförkläde har jag ännu kvar. Förutom det fick hon av far en fin silkeduk. Förklädet är av svart siden med rosenmönster och en lila bård nedtill. Kanhända att fästmannen dessutom kneblade ihop nåt själv, det kan jag inte säga.

ACC. N:R M. 14087:3.

Till midsommar och pingst lövade vi stugan, ris stacks ner bakom alla sofforna och i öppna spisen hos mormor sattes ett stort krus med björklöv.

Till söndagar och andra högtidsdagar enade vi golvet både hos mormor och i mitt eget hem. Vi hade inga mattor. Golvet skurades med småsten och en halmviska.

Mormor hade öppen fyr inne i stugan, och där lagades maten i trebensgrytor. I mitt hem hade vi uteliggare i stugan och särskilt kök.

Jag kan inte minnas att vi hade annat än talgljus när jag var riktigt liten, men sedan kom ju fotogenet. Fast under kriget hade vi inget fotogen.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

---

ACC. N:R M. 14087:4.

Timjan odlades allmänt förr till att lägga i soppa. Persilja förekom ej. Humle odlades till brygden och malört att lägga bland dynerna mot mal.

Kloka gubbar var här några stycken, Staffan i Skaberhult och Petter i Strömma. De brukade röka med alla sorters skinn, som de hade samlat, för att sjukdomen skulle försvinna. Hos mormor hade allesammans en gång fått utslag, och då kom där en sån där göbbe och frågade, om de inte kunde räkna till hundra bakfram. Det gjorde de, och utslaget blev borta, men det hade det väl blivit ändå.

Blommor satte man på bordet på söndagsmorgonen, och så lade man en vit duk på. Ambreut skulle man ha med till kyrkan.

Blodsdroppe och pelargonia var de vanligaste krukväxterna.

Mormor hade äpplen i trädgården, och jag minns att hon brukade plocka dem i sin stora skinnskjol.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

---

ACC. N:R M. 14087: 5.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

När vi kom till detta stället 1903 var här en åker, kallad "storåkern", och den var så full av sten att man kunde hoppa över på stenarna. Det viktigaste arbetet häruppe var alltså att få bort stenen, och den var jordfast och måste sprängas. Annars var jorden bra och behövde varken märglas eller dikas. Men när far plöjde t. ex., gick ett par tre ungar efter med hackor där stenen hindrade plogen. Förr fick vi också "sopa stenarna" efter sådden.

I mitt hem slagade vi å säden till jul. - Far gjorde själv harv och årdar, men i början på 1900-talet köpte han fabriksgjorda.

Förr var här många djur, och all mark höstades. Hemma sådde vi bara säd, men sen vi kom hit till Hästilt har vi haft klöver.

På vintern hugge där ~~här~~ bokestaver i stugan. De såldes i stan liksom timmer. Förr ginge där till stan - Emma som bodde här intill på ett torp gick var fjortonde dag till torget i Halmstad och sålde smör och ägg. En farbror brukte ~~här~~ binda. Han hämte ull och arbetade till krigsmakten.

Den första handelsboden jag minns låg i Sundsholm. Den upphörde för några år sedan.

Så långt tillbaka jag kan minnas hade vi en Stockholmstidning, och där voro flera som hade den tillsammans.

Småskolan var halva tiden i Hästilt - den gamla skollokalen är här på loftet - och halva terminen i Ryaberg. Socknen var delade i fjärdingar, som var och en hade en lärarinna. I Timbrilt och Breareds kyrkoby fanns också småskola. Socknens ~~en~~ folkskola låg i Mahult. Där fanns en lärare, och där

ACC. N:R M. 14087:6.

FOLKLIVS-  
ARKIVET  
LUND

skulle man gå fyra år.

Jag minns att far brukade väga upp sädessäckar och dela ut till de fattiga . Annars fick de tigga. En gammal gick på rote i byn. En dag eller ett par fick han stanna, det berodde på hemmanets storlek. Knallarna kom ju också och tiggde.

Skiss av mormors stuga,  
efter L.N:s beskrivn.

